

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาสถานภาพของนักศึกษาใหม่ ปีการศึกษา 2555 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แผนรับนักศึกษาของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา
- ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แผนรับนักศึกษาของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร

แผนรับนักศึกษาประจำปีการศึกษา 2555

ในปีการศึกษา 2555 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เปิดสอนหลักสูตรภาคปกติ จำนวน 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการออกแบบ และ หลักสูตรนิเทศศาสตร์ โดยมีแผนรับนักศึกษาประจำปีการศึกษา 2555 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาตามแผนรับนักศึกษาประจำปีการศึกษา 2555

หลักสูตร	จำนวนที่รับ
เทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ	150
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการออกแบบ	190
นิเทศศาสตร์	350
รวม	690

วิธีการคัดเลือกนักศึกษาใหม่

ในปีการศึกษา 2555 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้กำหนดวิธีการในการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในคณะ 2 วิธีการ คือ

- 1) การคัดเลือกด้วยระบบโควตาพิเศษ เป็นการคัดเลือกจากนักเรียนที่มาจากสถานศึกษาในพื้นที่ 28 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ชุมพร ตราด นครนายก นครปฐม

นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ระนอง ระยอง ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี วิชาที่สอบ ใช้ผลคะแนนจากการสอบ A-NET เท่านั้น ประกอบด้วยวิชาคณิตศาสตร์ 100 คะแนน วิชาภาษาอังกฤษ 100 คะแนน และวิชาวิทยาศาสตร์ 100 คะแนน (ใช้คะแนนฟิสิกส์เท่านั้น) และ

2) วิธีการคัดเลือกด้วยระบบกลางการรับนิสิตนักศึกษา (Admissions) ตามระเบียบประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

ทั้งนี้การเปิดรับด้วยระบบโควตาพิเศษ ดำเนินการในช่วงประมาณเดือนมกราคม – มีนาคม ของแต่ละปี และการเปิดรับด้วยระบบกลางการรับนิสิตนักศึกษา หรือ ระบบแอดมิชชันนั้นเป็นการประกาศในรอบระยะเวลาตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดในแต่ละปี และประกาศผลการคัดเลือกตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

1. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรมูลเหตุจูงใจในการเลือกสถาบัน

รีดเดอร์ (Reader, 1976: 39 อ้างใน อภิญา อิงอาจ และเจษฎา สุทธิอุดม, 2548) นักสังคมวิทยาได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำ หรือพฤติกรรมของบุคคล และตั้งเป็นทฤษฎีขึ้นเรียกว่า ทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม (The Multiple Factors Theory of Decision Making and Social Action) ซึ่งอธิบายว่า เหตุผลในการตัดสินใจกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลนั้นประกอบด้วยปัจจัยหลายๆ ประการ รวมเรียกว่า กลุ่มเหตุผลของความเชื่อหรือไม่เชื่อ (Believes and Disbelieves) หรือเหตุผลในการตัดสินใจและการตัดสินใจแปรเปลี่ยนไปตามแต่ละปัจเจกบุคคลในแต่ละสถานการณ์ เหตุผลดังกล่าวมาจากปัจจัยต่อไปนี้

1. ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ประกอบด้วย

1.1 เป้าประสงค์ หรือจุดมุ่งหมาย (Goal) หมายถึง สิ่งที่คุณต้องการ หรือพยายามที่จะกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายนั้น

1.2 ความเชื่อ (Belief Orientation) หมายถึง ความรู้ที่คุณกระทำเข้าใจในเรื่องหนึ่ง ที่ทำให้เกิดความเชื่อและอิทธิพลต่อการตัดสินใจกระทำ ผู้กระทำจะเป็นผู้เลือกกระทำหรือไม่กระทำ ให้สอดคล้องกับความเชื่อของเขาก็ได้

1.3 มาตรฐานค่านิยม (Value Standards) เป็นสิ่งที่ผู้กระทำได้รับจากความเชื่อทัศนคติ ลักษณะนิสัย ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ตัดสินว่าดีหรือไม่ดี ค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกระทำทางสังคมโดยเป็นตัวชักนำให้ผู้กระทำพยายามที่จะกระทำให้สอดคล้องตามค่านิยมที่ยึดถืออยู่

1.4 นิสัย และขนบธรรมเนียมประเพณี (Habits and Customs) คือแบบอย่างพฤติกรรมที่คุณกระทำได้รับการกระตุ้นให้แสดงออกมาจนเป็นรูปแบบที่แน่นอน และมีการยอมรับอันเนื่องมาจากแบบอย่างที่ดีสังคมกำหนดไว้

2. ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ประกอบด้วย

2.1 ความคาดหวัง (Expectations) หมายถึงการที่ผู้กระทำความมีความเข้าใจ และเชื่อว่าผู้ที่มีความคาดหวังแล้วจึงจะลงมือกระทำ

2.2 ข้อผูกมัด (Commitment) คือ สิ่งที่ผู้กระทำความมีความเชื่อว่าผูกพันที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ

2.3 แรงเสริม (Forces) คือ สิ่งที่เป็นตัวกระตุ้น และนำไปสู่การตัดสินใจ และกระทำทางสังคม ในขณะที่ผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น จะมีความรู้สึกว่าได้รับแรงเสริมให้กระทำพฤติกรรมนั้นได้เร็วขึ้น

3. ปัจจัยสนับสนุน (Able Factors) ประกอบด้วย

3.1 โอกาส (Opportunity) หมายถึง สถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้กระทำความมีความทางเลือกในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งผู้กระทำจะตัดสินใจกระทำหรือมีส่วนร่วมตามสถานการณ์นั้นๆ

3.2 ความสามารถ (Ability) คือ ความรู้สึกที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตนเองที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จในการกระทำนั้นๆ ได้ ผู้กระทำจะตัดสินใจกระทำเพราะเขารู้สึกว่าเขาสามารถที่จะกระทำสำเร็จได้ในสถานการณ์นั้น ๆ

3.3 การสนับสนุน (Support) คือ สิ่งที่ผู้กระทำหวังว่าจะได้รับจากผู้อื่นในการทำสิ่งใด การตัดสินใจกระทำ เมื่อมีความรู้สึกว่ามีสิ่งสนับสนุนให้ทำสิ่งนั้น

นอกจากนั้นในกระบวนการตัดสินใจ Corts and Stoner (2011) ได้กล่าวว่า เกิดจากแรงผลักดันภายในตัวบุคคลเพื่อสนองความต้องการของตนเอง ในทำนองเดียวกันนั้นการตัดสินใจเลือกสถาบันจึงเกิดจากความต้องการภายในบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการแรก กล่าวคือ เกิดจากความต้องการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระดับสติปัญญา ความต้องการค้นพบตัวเองจากการได้เล่าเรียน ความต้องการมีโอกาทางสังคม ความต้องการมีงานทำ มีรายได้สูงส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม หรือ อาจจะกล่าวได้ว่าบุคคลต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม ต้องการมีงานทำ มีรายได้ดี และได้รับการยอมรับจากสังคม จึงพิจารณาเลือกสถาบันที่เรียนที่จะตอบสนองสิ่งเหล่านี้แก่ตนเองได้

จากการศึกษาแนวคิดและงานที่เกี่ยวข้อง จะพบว่าสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในสถานศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา ชื่อเสียงของสถาบันยังส่งผลต่อการประกอบอาชีพในอนาคต หลักสูตรและสาขาวิชาที่เปิดสอน ตลอดจนความต้องการของผู้ปกครอง การมีเพื่อนหรือคนรู้จักเรียนอยู่ในสถาบันนั้น ๆ และการยอมรับของสังคม ประกอบกับแต่ละสถาบันสภาพแวดล้อม สถานที่ตั้ง เกณฑ์การรับนักศึกษา และนโยบายการบริหารที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ (Wajeeth and Miccrei, 1997; Corts and Stoner, 2011; Kallio, 1995; วิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด และ สิริธร สิ้นจินดาวงศ์, 2556)

ในส่วนของผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรมูลเหตุจูงใจในการเลือกสถาบัน มีดังต่อไปนี้

งานวิจัยของวิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด และสิริธร สินจินดาวงศ์ (2556) ศึกษามูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจเลือกเรียนมหาวิทยาลัยเอกชนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยศึกษาแล้วปรากฏว่า มูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนที่สำคัญ ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยมีสาขาที่ต้องกาเรียน 2) มีสิ่งอำนวยความสะดวก 3) มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน/เดินทางสะดวก 4) ขั้นตอนสมัครเรียนไม่ยุ่งยาก และ 5) ค่าเทอมอยู่ในระดับที่สามารถจ่ายได้ สำหรับผลงานของ รัศมี ทองเกิด (2554) ศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มอีสานใต้จำนวน 600 คน พบว่า ตัวแปรความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย และตัวแปรด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษา สำหรับงานวิจัยของ ภารดี อนันต์นาวิ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์นวัตกรรมและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ปัจจัยส่วนหนึ่งของมูลเหตุจูงใจในการเลือกสถาบันเพื่อศึกษาต่อ ได้แก่ ปัจจัยด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน และปัจจัยด้านผู้สอน เป็นปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาดังกล่าว ชัคัตตริย์ ระยะสวัสดิ์ และคณะ (2553) ศึกษาเหตุผลในการเลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเกี่ยวกับนักศึกษาใหม่ พบว่า เหตุผลสำคัญคือ โปรแกรมวิชาตรงกับความต้องการ และใกล้บ้าน สำหรับมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สังกัดอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยของ ปริญญา สุขธนู (2552) พบว่า มูลเหตุจูงใจด้านภาพลักษณ์สถาบัน ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา อยู่ในระดับมาก และมูลเหตุจูงใจในแต่ละด้านพบว่ามี ความแตกต่างกันตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพ และรายได้ของผู้ปกครองที่ต่างกัน และงานวิจัยของ ประภา เหล่าสมบูรณ์ (2547) ได้ทำศึกษามูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2547 จำนวน 515 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เป็นมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ การเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม การมีโปรแกรมวิชาที่นักศึกษาสนใจและต้องการศึกษา บิดา-มารดาสนับสนุนให้เข้าศึกษา ญาติพี่น้องสนับสนุนให้เข้าศึกษา ใกล้บ้าน/สะดวกในการเดินทาง เสียค่าใช้จ่ายในการเรียนน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยมีคุณภาพ มีโอกาสที่จะสำเร็จการศึกษาตามเวลาที่กำหนดได้สูง ต้องการยกระดับวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น มหาวิทยาลัยมีความร่มรื่นสวยงาม อยากรุ่งเหมือนรุ่นพี่ที่แนะนำ ความรู้ความสามารถเมื่อสำเร็จการศึกษาไม่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น

โดยสรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะพบว่า ปัจจัยที่ประกอบเป็นมูลเหตุของการเลือกสถาบันในการศึกษาต่อ มักจะประกอบด้วย ชื่อเสียงของคณะหรือของมหาวิทยาลัย หลักสูตรหรือสาขาวิชาที่ตรงตามความสนใจ สถานที่ใกล้บ้าน อาจารย์ผู้สอน อุปกรณ์การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ ความต้องการของผู้ปกครอง ความสนใจและความถนัดของตนเอง มีเพื่อนหรือคนรู้จัก หรือ มีรุ่นพี่แนะนำ รวมถึงการสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอื่นไม่ได้

สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ ทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม และใช้ผลการวิจัยจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวคิดทฤษฎีที่ใช้อธิบายตัวแปรมูลเหตุจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้ในความหมายของความคิดเห็นหรือความรู้สึก หรือท่าทีของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะ โดยจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะย่อยที่ใช้อธิบายมูลเหตุจูงใจดังกล่าว คือ (1) ปัจจัยสถาบัน ซึ่งจัดเป็นปัจจัยดึงดูดให้นักศึกษาเลือกศึกษาต่อ อันประกอบด้วย ชื่อเสียงของคณะวิชา หลักสูตร และสาขาวิชาที่ตรงกับความสนใจ สถานที่เรียน อาจารย์ผู้สอน และสิ่งอำนวยความสะดวกและความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะวิชา และ (2) ปัจจัยผลักดัน ซึ่งจัดเป็นปัจจัยที่นักศึกษามองเห็นโอกาสที่จะได้รับจากคณะ หรือมหาวิทยาลัย รับรู้ถึงความถนัดหรือความสนใจของตนเอง ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว และการผิดหวังจากการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในสถาบันอื่น

2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรความคาดหวังต่อการเรียน

ในสังคมเรามักจะได้ยินคำว่า “บุคคลถูกจูงใจไปสู่ความสำเร็จได้นั้นเป็นผลมาจากค่าที่เขาคาดหวังจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ” (ทศพร ประเสริฐสุข, 2540 อ้างใน อภิญา อิงอาจ และเจษฎา สุทธิอุดม, 2548) ก่อนที่บุคคลจะทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใด คนเรามีความคาดหวัง (Expectancy) ว่าจะได้รับความสำเร็จเป็นผลตอบแทนการกระทำ เช่น คาดหวังว่าเรียนหนังสือครบหลักสูตรแล้วจะได้รับปริญญา ความคาดหวังนี้เกิดก่อนการกระทำจึงเป็นเหตุของการกระทำ พฤติกรรมมนุษย์เกิดจากความคาดหวังที่จะได้รับผลสำเร็จจากการกระทำนั้น ๆ

ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของ Vroom (อ้างใน อภิญา อิงอาจ และเจษฎา สุทธิอุดม, 2548) กล่าวว่า การที่มนุษย์จะเลือกหรือตัดสินใจกระทำการหนึ่งสิ่งใดนั้นมีสาเหตุหรือแรงจูงใจโดยอาศัยเหตุผลและปัจจัยหลายๆ อย่างประกอบกัน มิได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียว โดยที่บุคคลนั้นๆ จะต้องมีความคาดหวังเกี่ยวกับ ผลตอบแทนที่จะได้รับ ความพอใจและความไม่พอใจต่อผลตอบแทนที่ได้รับ และ ผลตอบแทนที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น

ทั้งนี้ หากยึดหลักการในทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) การอธิบายองค์ประกอบของความคาดหวังสามารถพิจารณาได้จากความต้องการที่บุคคลปรารถนาจะได้รับการตอบสนอง ซึ่งความคาดหวังและความต้องการไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เนื่องจากหากบุคคลเกิดความต้องการแล้วความคาดหวังก็จะตามมาพร้อมกับการแสดงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมาย (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541) ดังนั้นความคาดหวังจึงสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีความต้องการ (พวงเพชร วัชรอยู่, 2552) ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับเนื้อหา (Content Theories) คือ แนวคิดที่อธิบายถึงความต้องการหรือ ความคาดหวังภายในบุคคล ได้แก่

1.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of needs theory) ของ Abraham Maslow ซึ่งกล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ว่ามีลักษณะเป็นความต้องการตามลำดับขั้น จากระดับต่ำที่สุดไปยังระดับสูงที่สุด 5 ขั้น ดังนี้

(1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน เป็นต้น

(2) ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety Needs) เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความมั่นคงในชีวิตและหน้าที่การงาน

(3) ความต้องการการยอมรับ (Acceptance Needs) เช่น การให้และได้รับซึ่งความรัก การเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ การได้รับการยอมรับ การได้รับความชื่นชมจากผู้อื่น เป็นต้น

(4) ความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) เช่น การได้รับความเคารพนับถือ การมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น

(5) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self- Actualization Need) เช่น การทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ การทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง บนพื้นฐานของการมีศีลธรรม มีความสร้างสรรค์ ตลอดจนยอมรับความจริงโดยปราศจากอคติ เป็นต้น

1.2 ทฤษฎี ERG (ERG Theory) ของ Clayton Alderfer ได้กล่าวถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่อาจเกิดขึ้นพร้อมๆ กัน 3 ประการ ดังนี้

(1) ความต้องการเพื่อความอยู่รอด (Existence Needs: E) เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เป็นต้น

(2) ความต้องการมีสัมพันธภาพ (Relatedness Needs: R) เช่น การมีมิตรภาพที่ดีกับผู้อื่น การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

(3) ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth needs (G) เช่น การประสบความสำเร็จ ได้รับการยอมรับและยกย่อง เป็นต้น

1.3 ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จ (Achievement Motivation Theory) ของ David McClelland ได้อธิบายความต้องการของมนุษย์ว่าเป็นความต้องการเพื่อความสำเร็จ 3 ประการ ดังนี้

(1) ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement: nAch) เช่น การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา กำหนดเป้าหมาย มองหาสิ่งที่ดีเลิศ เป็นต้น

(2) ความต้องการความผูกพัน (Need for Affiliation: nAff) เช่น การให้บุคคลอื่นชอบตน การสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในสังคม เป็นต้น

(3) ความต้องการอำนาจ (Need for power: nPow) เช่น ต้องการได้รับความเคารพนับถือจากผู้อื่น เป็นต้น

1.4 ทฤษฎีสองปัจจัย (Two-Factor Theory) ของ Frederick Herzberg ซึ่งกล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ 2 ปัจจัย ดังนี้

(1) ปัจจัยจูงใจ (Motivator factors) เช่น การสัมฤทธิ์ผล การยอมรับนับถือจากผู้อื่น การได้ทำหรือรับผิดชอบในสิ่งที่ตนสนใจ การมีโอกาที่จะเจริญก้าวหน้า เป็นต้น

(2) ปัจจัยอนามัย (Hygiene Factors) เช่น ความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง การได้รับสิ่งตอบแทน ความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่และสถานภาพ

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการ (Process Theories) คือ แนวคิดที่อธิบายกระบวนการคิดของบุคคลที่ส่งผลต่อความคาดหวัง ได้แก่

2.1 ทฤษฎีความเสมอภาค (Equity Theory) ของ Stacy Adams ได้อธิบายความคาดหวังของบุคคลว่าเกิดจากการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่ตนได้ลงมือลงแรงทำและผลลัพธ์ที่ได้รับกับสิ่งที่คนอื่นทำและผลลัพธ์ที่คนอื่นได้ ซึ่งจะนำไปสู่ความคาดหวังในลักษณะ ดังนี้

(1) ถ้าบุคคลรู้สึกว่าได้ตนได้รับผลตอบแทนที่ไม่เท่าเทียมกับผู้อื่น ในลักษณะที่น้อยกว่า จะทำให้เกิดความไม่พอใจ และจะลดความคาดหวังต่อสิ่งนั้น ๆ ลง

(2) ถ้าบุคคลรู้สึกว่าได้ตนได้รับผลตอบแทนที่ไม่เท่าเทียมกับผู้อื่น ในลักษณะที่มากกว่า จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และลงมือลงแรงมากขึ้น เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความคาดหวังกับผลลัพธ์ที่ได้

(3) ถ้าบุคคลรู้สึกว่าได้ตนได้รับผลตอบแทนเท่าเทียมกับผู้อื่น จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และจะคาดหวังต่อสิ่งนั้นในระดับเดิมต่อไป

2.2 ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของ Victor Vroom ได้อธิบายความคาดหวัง (Expectancy: E) ของบุคคลว่าเกิดจากระดับคุณค่าหรือความสำคัญของสิ่งตอบแทนที่บุคคลต้องการ (Valence: V) กับการรับรู้ความสามารถหรือความเป็นจริงในปัจจุบัน (Instrumentality: I)

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมแรง (Reinforcement Theory) คือ แนวคิดที่อธิบายความคาดหวังของบุคคลจากสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการวางเงื่อนไข ได้แก่

3.1 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning Theory) ของ Ivan Pavlov โดยได้กล่าวถึงความคาดหวังของบุคคลว่าเป็นผลมาจากการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ในลักษณะ ดังนี้

(1) เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการตอบสนองโดยธรรมชาติ จะมีการตอบสนองโดยอัตโนมัติ เช่น เมื่อได้ยินคำชมเชย มักจะทำให้บุคคลเกิดความคาดหวังว่าจะได้รับบ้าง

(2) เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าที่ไม่ได้ทำให้เกิดการตอบสนองโดยธรรมชาติ จะไม่มีปฏิกิริยาตอบสนอง เช่น เห็นประกาศนียบัตรที่ไม่ใช่ของตนมักจะไม่เกิดความรู้สึกใดๆ

(3) แต่เมื่อนำสิ่งเร้าทั้ง 2 รูปแบบข้างต้นมาเข้าคู่กัน โดยให้สิ่งเร้าที่ไม่ได้ทำให้เกิดการตอบสนองโดยธรรมชาติก่อน แล้วตามด้วยสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการตอบสนองโดยธรรมชาติ จะทำให้บุคคลเรียนรู้ว่า หากต้องการได้ในสิ่งที่คาดหวัง ต้องได้เห็นหรือได้สิ่งที่ถูกวางเงื่อนไขนั้นมาก่อน

3.2 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบเสริมแรง (Reinforcement Conditioning Theory) ของ B.F. Skinner กล่าวถึงการเกิดความคาดหวังของบุคคลว่าเป็นผลมาจากการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสิ่งเสริมแรง 2 รูปแบบ ดังนี้

(1) การให้รางวัล เช่น การให้คำชมเชย การแสดงความเคารพยกย่อง การให้สิ่งของตอบแทน รวมถึงการทำให้สิ่งที่ไม่ชอบหรือไม่พอใจหายไป

(2) การลงโทษ เช่น การตำหนิ วิพากษ์วิจารณ์ การหักห้ามหรือจ่ายค่าปรับ

รวมถึงการไม่ให้เป็นสิ่งที่ต้องการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการประยุกต์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ เพื่ออธิบายความคาดหวังของบุคคลในลักษณะต่างๆ ซึ่งใช้ความมุ่งเน้นของแต่ละทฤษฎีเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภท

อย่างไรก็ตาม การศึกษาองค์ประกอบของความคาดหวัง สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทที่ศึกษา เช่น การศึกษาของ พิกุล ทรัพย์โชค (2550) ในเรื่องการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม โดยแบ่งประเด็นความคาดหวังตามการจัดการศึกษาของวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) ด้านการศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนรู้ ความสนใจ การพัฒนาการนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน การฝึกประสบการณ์ ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศและคอมพิวเตอร์ และการวางแผนเพื่อการศึกษาต่อ 2) ด้านความประพฤติ ได้แก่ การเชื่อฟังผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ความมีระเบียบวินัย การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองและที่ได้รับมอบหมาย การไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข สิ่งเสพติด และ 3) ด้านการเลือกอาชีพ ได้แก่ การทำงานหารายได้ระหว่างเรียน การประกอบอาชีพตามความถนัดหรือความชำนาญ การประกอบอาชีพที่น่าเกียรติมาสู่ครอบครัว การเลือกอาชีพที่มีรายได้เลี้ยงครอบครัวอย่างเพียงพอ การประกอบอาชีพที่มีความมั่นคง

การวิจัยของ สุขุม เฉลยทรัพย์ (2552) ในเรื่องความคาดหวังของคนกรุงเทพฯ ต่อบทบาทและหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ได้แบ่งประเด็นความคาดหวังตามบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในการผลิตบัณฑิต ประกอบด้วย 1) การเป็นคนดี คือ การผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนที่มีจิตใจดีงาม 2) การเป็นคนเก่ง คือ การพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้ในสาขาที่เรียน มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง 3) การมีชีวิตที่มีความสุข คือ การสร้างบรรยากาศในการเรียน ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม พัฒนาคนให้มีสุขภาพใจที่ดี และ 4) การเป็นคนกล้า คือ การส่งเสริมให้กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง

ส่วนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังในด้านการจัดการเรียนการสอนหรือเนื้อหาวิชา เช่น การวิจัยของ วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ (2552) ในเรื่องความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัย 6 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ได้ใช้องค์ประกอบเกี่ยวกับความคาดหวัง 6 ด้าน คือ 1) ความคาดหวังของนักศึกษาด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานที่และอุปกรณ์การศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านกิจกรรมนักศึกษา

การวิจัยของ พิสิษฐ์ สุวรรณแพทย์ และคณะ (2554) เรื่องความคาดหวังในการเรียนรายวิชาฟิสิกส์พื้นฐานของนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีการผลิตพืชด้วยการเรียนการสอนแบบผสมผสานใช้องค์ประกอบเกี่ยวกับความคาดหวัง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียนรู้ 2) ด้านโครงสร้างของความรู้ 3) ด้านเนื้อหาความรู้ 4) ด้านการเชื่อมโยงระหว่างฟิสิกส์และโลกของความเป็นจริง 5) ด้านความเชื่อมโยงคณิตศาสตร์ในการเรียนฟิสิกส์ และ 6) ด้านพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และเข้าใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาความคาดหวังสามารถศึกษาได้โดยยึดแนวคิดทฤษฎีความ

คาดหวังและความต้องการ หรือยึดตามบริบทที่ศึกษา หรืออาจใช้ทั้งแนวคิดทฤษฎีและบริบทที่ศึกษา ผสมผสานกันตามความเหมาะสม ซึ่งงานวิจัยนี้กำหนดให้การศึกษาถึงความคาดหวังต่อการเรียนของ นักศึกษาใหม่จะเน้นที่การคาดหวังในเรื่อง 1) กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร การแสดงออกทางความคิด การให้อิสระในการเลือกวิชาเรียน เป็นต้น 2) สภาพแวดล้อมในการ เรียน หรือ สถานที่ในการเรียนการสอน เช่น สภาพห้องเรียน แหล่งการค้นคว้า ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น และ 3) อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ในห้องเรียน

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรแรงจูงใจทางวิชาการ

3.1 ทฤษฎีแรงจูงใจ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาของไทยหลายคนได้ให้ความหมายของแรงจูงใจหลาย ทิศนะด้วยกัน เช่น แรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลเป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรม หรือหมายถึง วิธีการชักนำให้ผู้อื่นตัดสินใจประพฤติปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง พลังที่มีอยู่ใน ตัวบุคคล ที่พร้อมจะกระตุ้นหรือชี้ทางให้กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ประสาธ อิศรปริดา (2541) ได้กล่าวถึงทฤษฎีแรงจูงใจว่า สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ทฤษฎีคือ

1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral Approaches to Motivation) เป็นพฤติกรรม เกิดขึ้นจากสิ่งเร้า และทิศทางของพฤติกรรมจะถูกกำหนดโดยการเสริมแรงและการลงโทษ เช่น การ เสริมแรงขั้นปฐมภูมิ (Primary Reinforcement) จะเกี่ยวข้องกับความต้องการทางสรีระ (ความหิว กระหาย เพศ) หรือการเสริมแรงทุติยภูมิ (Secondary Reinforcement) จะเกี่ยวข้องับสิ่งเร้า ซึ่งเกิดขึ้น ควบคู่กับตัวเสริมแรงปฐมภูมิ ถ้าเด็กได้รับตัวเสริมแรงหลังจากที่ได้กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เด็กก็จะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำ ๆ ลักษณะนี้เป็นการสร้างนิสัย หรือการกระทำบางอย่าง ของบุคคล สรุปว่าทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จะเน้นให้การเสริมภายนอก (แรงจูงใจภายนอก) เช่น คะแนน ดาว หรือรางวัลอื่น ๆ ซึ่งตรงข้ามกับทฤษฎีกลุ่มปัญญานิยมที่เน้นการให้รางวัลตนเอง (แรงจูงใจภายใน)

2. ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic Approaches to Motivation) : นักทฤษฎีมนุษย นิยมที่มีชื่อเสียงมาก ได้แก่ มาสโลว์ (Abraham Maslow) และโรเจอร์ (Carl Rogers) นักจิตวิทยาคนกลุ่มนี้ เกิดขึ้นจากความคิดที่ว่า จิตวิทยาคนกลุ่มพฤติกรรมนิยม และจิตวิทยาคนกลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ของฟรอยด์ (Sigmund Freud) อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ชัดเจนเพียงพอ โดยที่จิตวิทยาคนกลุ่มมนุษย นิยมจะอธิบายเรื่องแรงจูงใจของมนุษย์ โดยเน้นย้ำที่อิสรภาพของบุคคลในการเลือกที่จะกระทำ กำหนด แนวทางพฤติกรรมของตนเอง ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของตน โดยเน้นที่ความสำคัญของแรงจูงใจ ภายใน ซึ่งแสดงทัศนะว่า ความต้องการนับถือตนเอง (Self-esteem) และความต้องการตระหนักในตน เพื่อพัฒนาศักยภาพแห่งตน (Self-actualization) เป็นศูนย์กลางของการแสดงพฤติกรรมทั้งหลาย

3. ทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitive Approaches to Motivation) : มีความคิดว่า พฤติกรรมของบุคคลไม่ได้เกิดจากการตอบสนองต่อเหตุการณ์ภายนอก หรือจากความต้องการพื้นฐาน

เหมือนที่กลุ่มพฤติกรรมนิยมกล่าว แต่พฤติกรรมทั้งหลายเกิดจากการแปลความหมายจากเหตุการณ์เหล่านั้น เช่น เมื่อถึงเวลาเที่ยงวัน ก็รู้สึกหิวหิวกลืน ทำงานต่อไปไม่ได้เพราะถึงเวลาจะไปรับประทานอาหาร ลักษณะนี้อธิบายว่าพฤติกรรมการหิวหิวกลืน หรือหิวหงิด ไม่ได้เกิดจากการขาดอาหารหรือกระหาย แต่เกิดจากการแปลความหมายว่าเที่ยงแล้ว ถึงเวลาที่จะต้องไปรับประทานอาหารแล้วเป็นต้น นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่า พฤติกรรมจะถูกกำหนดโดยความคิด (ความเชื่อ ความคาดหวัง เป้าหมาย ค่านิยม) ไม่ได้เกิดจากการได้รับรางวัล หรือตัวเสริมแรง หรือประสบการณ์ที่ถูกหล่อโทะในอดีต

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Approaches to Motivation) : เป็นกลุ่มที่ผสมผสานระหว่างแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยม คือให้ความสนใจทั้งผลของการกระทำ และความคิดความเชื่อของบุคคล ทฤษฎีนี้อธิบายแรงจูงใจในรูปของผลคุณของการคาดหวัง กับคุณค่าของเป้าหมายที่ต้องการ หรือกล่าวได้ว่า ทฤษฎีนี้จะเป็นลักษณะ “ถ้าหากฉันพยายามให้มากขึ้น ฉันจะประสบความสำเร็จหรือไม่” และ “ถ้าฉันประสบผลสำเร็จ ผลที่ได้รับจะมีคุณค่าสำหรับฉันหรือไม่”

มาสโลว์ (Maslow, 1970 อ้างใน อารี พันธุ์มณี, ม.ป.ป.; พวงเพชร วัชรอยู่, 2552) เป็นนักจิตวิทยาที่ได้นำเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจของมนุษย์ ที่เป็นที่รู้จักกันว่า ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's General Theory of Human Motivation) โดยเสนอแนวคิดที่ว่า การจูงใจของมนุษย์จะเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ลำดับขั้นตอนความต้องการนี้เรียกว่า “Hierarchy of Needs” ซึ่งสามารถจัดแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกได้เป็น 5 ขั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งความต้องการดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ ซึ่งได้แก่ความต้องการด้านปัจจัยสี่ ดังนั้นเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้ของมนุษย์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องไปหาสิ่งเหล่านั้นมาสนองตอบความต้องการของตนเองอยู่ตลอดเวลา หากมนุษย์ขาดสิ่งเหล่านี้ไปการตอบสนองให้กับความต้องการของร่างกายจะเป็นสิ่งจูงใจมนุษย์ได้

2. ความต้องการด้านความปลอดภัย (Safety Needs) จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ต้องการความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เช่น ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน ความเป็นอิสระจากความกลัว เป็นอิสระจากการถูกบังคับขู่เข็ญจากผู้อื่น ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความต้องการประเภทนี้จะเริ่มขึ้นตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งวัยชรา

3. ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Social or Belonging Needs) เมื่อความต้องการในขั้นที่ 1 และ 2 ได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะมีความต้องการเป็นที่รักของผู้อื่น ต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรต่าง ๆ และต้องการให้ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

4. ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม (Esteem of Status Needs) เป็นความต้องการที่จะมีความมั่นใจในตนเองในด้านความสามารถต้องการให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ มี

คุณค่า เป็นที่ยอมรับยกย่องจากผู้อื่น รวมถึงความต้องการมีฐานะเด่นในสังคมเป็นที่สรรเสริญนับหน้าถือตาของบุคคลทั่วไปในสังคม

5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเองอย่างแท้จริงและพัฒนาตนเองได้เต็มที่ตามศักยภาพของตน (Self – Actualization or Self Realization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์เป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเอง รู้สภาพที่แท้จริงของตนเอง ถ้าหากจะตัดสินใจเลือกทางเดินชีวิตของตนเองปรารถนาที่จะเป็นคนดีที่สุดในที่ที่มีความสามารถทำได้ เป็นกระบวนการที่ไม่มีจุดจบตลอดเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ซึ่งจะเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นหลังจากที่ความต้องการทั้ง 4 ขั้นได้รับการตอบสนองแล้ว

3.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ

ลูธแธนส์ (Luthans, 1980) กล่าวว่าแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในบุคคล ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1. ความต้องการ (Need) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อร่างกายเกิดความไม่สมดุล เช่น เมื่อร่างกายขาดน้ำ อาหาร หรือเมื่อไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนหรือหมู่คณะ
2. แรงขับหรือแรงกระตุ้น (Drives) เป็นพลังกระตุ้นที่เกิดขึ้นภายในร่างกายเพื่อระงับความต้องการ เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย
3. เป้าหมาย (Goal) เป็นสิ่งที่มาสนองความต้องการ และลดแรงขับลงอันเป็นจุดสิ้นสุดของกระบวนการจูงใจจึงอาจกล่าวได้ว่า การจูงใจของมนุษย์นั้นจะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันเป็นขบวนการ คือเมื่อมนุษย์มีความต้องการก็จะเกิดแรงกระตุ้นหรือแรงขับขึ้นในร่างกายซึ่งจะแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือเพื่อให้ได้สิ่งพอใจหรือสิ่งจูงใจตามที่ต้องการ

3.3 ประเภทของแรงจูงใจ

อารี พันธมณี (ม.ป.ป.) กล่าวว่าแรงจูงใจ สามารถแบ่งตามลักษณะของการแสดงออกทางพฤติกรรมได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลต้องการที่จะกระทำหรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตนเอง ไม่ต้องอาศัยการชักจูงจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น ความต้องการเรียนเพื่อต้องการความรู้ ทำงานเพราะต้องการความสนุกและความชำนาญ ซึ่งความต้องการหรือความสนใจพิเศษตลอดจนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของแต่ละบุคคล จะผลักดันให้บุคคลสร้างพฤติกรรมขึ้น ซึ่งได้แก่ความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจ ความรัก ความศรัทธา เป็นต้น

2. การจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของหรือเกียรติยศ เงินเดือน ปริญญาบัตร ความก้าวหน้า รางวัล ค่าชมเชย การแข่งขัน การติเตียน ทำให้บุคคลมองเห็นเป้าหมาย จึงเร้าให้บุคคลเกิดความต้องการและแสดงพฤติกรรมมุ่งสู่เป้าหมายนั้น

ในกรณีของการแบ่งตามที่มา (Sources) ของแรงจูงใจสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจทางสรีระวิทยา (Physiological Motivation) แรงจูงใจด้านนี้ เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกายทั้งหมด เพื่อให้บุคคลมีชีวิตอยู่ได้ เป็นความต้องการที่จำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ ต้องการน้ำ อาหาร การพักผ่อน และปราศจากโรค เป็นต้น เราสามารถวัดระดับของความต้องการทางสรีระได้จากการสังเกตพฤติกรรมการกระทำของคนเรา คือ จากความถี่น้อยของการกระทำ การเลือกกระทำ (เลือกสิ่งใดแสดงว่าต้องการสิ่งนั้นมาก) การโต้ตอบต่อสิ่งที่มาขัดขวาง

2. แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motivation) มีความสำคัญน้อยกว่าแรงจูงใจทางด้านสรีระวิทยา เพราะจำเป็นในการดำรงชีวิตน้อยกว่าแต่จะช่วยคนเราทางด้านจิตใจ ทำให้มีสุขภาพจิตดีและสดชื่น แรงจูงใจประเภทนี้ ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็นและการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ความต้องการความรักและความเอาใจใส่

3. แรงจูงใจทางสังคมหรือแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ (Social Motivation) แรงจูงใจชนิดนี้มีจุดเริ่มต้นส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ทางสังคมในอดีตของบุคคล และเป้าหมายของแรงจูงใจชนิดนี้มีความสัมพันธ์กับการแสดงปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อเรา ตัวอย่างของแรงจูงใจทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนเรา ได้แก่

1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motives) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีและประสบความสำเร็จ ซึ่งได้รับการส่งเสริมมาตั้งแต่วัยเด็ก จากผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ฝึกหัดการช่วยเหลือตัวเองตามวัย จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความต้องการความสำเร็จในชีวิตสูง การฝึกให้บุคคลมีความต้องการความสำเร็จหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจึงมักเริ่มจากครอบครัวเป็นลำดับแรก

2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliative Motives) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ต้องการความเอาใจใส่ ความรักจากผู้อื่น เป็นต้น

3) แรงจูงใจต่อความนับถือตนเอง (Self-Esteem) เป็นแรงจูงใจที่บุคคลปรารถนาเป็นที่ยอมรับของสังคม มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนโดยทั่วไป ต้องการได้รับการยกย่องจากสังคม ซึ่งจะนำมาสู่ความรู้สึกนับถือตนเอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายที่ถือว่าเป็นกลุ่มวัยที่กำลังเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ที่เริ่มมีสังคม นอกเหนือจากครอบครัวมากขึ้น ดังนั้นแรงจูงใจที่สำคัญในการเรียนของนักศึกษาใหม่ที่ศึกษาในครั้งนี้นี้จึงควรจะเป็นแรงจูงใจที่มีแหล่งที่มาที่สอดคล้องกับแรงจูงใจทางสังคม ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่มาจากประสบการณ์เดิม ผสมกับเป้าหมายที่ตนเองต้องการ เช่น การต้องการเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ต้องการได้รับการยกย่องจากสังคม เป็นต้น ทั้งนี้แรงจูงใจของนักศึกษาก็จะเป็นส่วนส่งเสริมให้มีพัฒนาการในการเรียน ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงานและการดำรงชีวิตในอนาคต

3.4 องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ

อารี พันธมณี (ม.ป.ป.) ได้กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจมีผลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเป็นอันมาก เพราะการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจในการที่จะกระทำพฤติกรรม ย่อมจะทำให้พฤติกรรม

หรือ การเรียนรู้ในสิ่งนั้น ๆ มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมากกว่าบุคคลที่ไม่เกิดแรงจูงใจ
ลักษณะของแรงจูงใจของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ธรรมชาติของแต่ละบุคคล ทุกคนจะมีธรรมชาติของตนแตกต่างกับคนอื่น หรือมี
ลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งประกอบด้วย

1) แรงขับ แรงขับของบุคคลจัดว่าเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเกิดพฤติกรรม แรงขับ
เป็นสภาวะที่เกิดจากความไม่สมดุลภายในร่างกายของมนุษย์ เช่น สภาวะความต้องการอาหาร น้ำ
สภาวะความตึงเครียด ความรู้สึกเจ็บปวด เป็นต้น เมื่อบุคคลเกิดภาวะขาดความสมดุลในร่างกายขึ้น จะ
ทำให้บุคคลพยายามที่จะทำให้อวัยวะเกิดความสมดุล จึงเกิดแรงขับขึ้นซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของบุคคลที่เป็น
แรงจูงใจบุคคลเพื่อทำให้สภาวะของร่างกายอยู่ในสภาวะสมดุล แรงขับเกิดขึ้นได้จากลักษณะ 2 ประการ
คือ (1) แรงขับที่เกิดขึ้นจากภายในร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย และ ความง่วงนอน เป็นต้น และ
(2) แรงขับที่เกิดขึ้นจากภายนอกในร่างกาย เช่น การได้รับความเจ็บปวดจากสิ่งเร้าภายนอกในร่างกาย สภาวะ
และ ความกดดันจนทำให้บุคคลเกิดความตึงเครียด เป็นต้น

2) ความวิตกกังวล จากการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวลจะมีผลต่อการเรียนรู้หรือ
การกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจสูงมากมักจะมีการกระทำหรือ
พฤติกรรมด้อยกว่ากลุ่มที่ไม่มีความกังวลใจ และเมื่อศึกษาต่อไปพบว่า กลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจน้อยจะ
ได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ส่วนกลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจสูงแม้จะได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าก็ไม่ทำให้
เกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้

ความวิตกกังวลใจจะมีความแตกต่างไปในแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และ
การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เมื่อบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้น มีประสบการณ์เพิ่มขึ้นย่อมจะเกิดความวิตกกังวล
เพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากเด็กเล็ก ๆ จะไม่มีความกังวลใจแต่จะมีความกลัว เมื่ออายุเพิ่มมากขึ้น ความ
กลัวจะลดน้อยลงไปกลายเป็นความวิตกกังวลเพิ่มมากขึ้นมาแทนที่

2. สถานการณ์ต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละสิ่งแวดล้อมย่อมจะ
ส่งผลทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจได้แตกต่างกัน เป็นต้นว่า ส่งผลให้บุคคลเกิดความสับสนวุ่นวาย หรืออื่น ๆ
และวัฒนธรรมแต่ละสังคมย่อมจะส่งผลให้พัฒนาการของผู้เรียนมีความแตกต่างกันไปด้วย ลักษณะ
สถานการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อแรงจูงใจ ได้แก่

1) การแข่งขัน หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่มีความปรารถนาจะเอาชนะผู้อื่น
หรือความปรารถนาจะทำให้ตนเองมีสภาพการณ์ที่ดีขึ้น อาจกล่าวได้ว่า เป็นความรู้สึกที่มีความต้องการ
การแข่งขันหรือเอาชนะผู้หนึ่งผู้ใด หรือทำตัวให้ดีขึ้น จัดเป็นเรื่องของการแข่งขัน นั้นแสดงว่าเกิดแรงจูงใจ
ในการแสดงพฤติกรรม ลักษณะการแข่งขันจะมีลักษณะที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ (1) การแข่งขันกับตนเอง
เป็นการแข่งขันที่ทำให้ตนเองดีขึ้นด้วยความเต็มใจ และความต้องการของตนเอง ไม่มีผู้ใดมาบังคับให้เกิด
พฤติกรรมและเป็นการปรารถนาของบุคคลนั้นเป็นสำคัญ และ (2) การแข่งขันกับบุคคลอื่นเป็น
ความรู้สึกที่ต้องการเอาชนะบุคคลอื่น ต้องการให้ตนเองอยู่เหนือกว่าบุคคลอื่น และมักจะพยายามทำทุก
วิถีทางเพื่อให้ตนชนะผู้อื่นเสมอ

2) ความร่วมมือ หมายถึง แรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับแรงผลักดันทางสังคม เป็นลักษณะของการมีพฤติกรรมแบบประนีประนอมให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้งานหรือพฤติกรรมที่มุ่งปรารถนานั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ฉะนั้น ความร่วมมือของบุคคลจัดว่าเป็นแรงจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้น

3) การตั้งเป้าหมาย หมายถึง การที่บุคคลได้มีการตั้งเป้าหมายในชีวิตไว้อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนได้ตั้งความหวังไว้ แต่ในบางครั้งแม้ว่าบุคคลจะมีการตั้งเป้าหมายไว้ก็ตาม แต่บุคคลนั้นก็ไม่สามารถจะกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนได้ตั้งไว้ก็ได้ ด้วยเหตุนี้ การตั้งเป้าหมายในชีวิตจึงเป็นแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ลักษณะของการตั้งเป้าหมายมี 2 ลักษณะคือ (1) เป้าหมายรวม เป็นเป้าหมายที่มักจะมีเป้าหมายย่อย ๆ อื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ เช่น มีเป้าหมายในชีวิตว่า จะต้องเป็นนักวาดรูปที่มีชื่อเสียงของโลก แต่ในขณะนี้อายุยังน้อยและเรียนหนังสืออยู่ จึงมีเป้าหมายย่อย ๆ หลาย ๆ เป้าหมายรวม เช่น จะวาดรูปให้ชนะการแข่งขันจนได้รับรางวัล จะวาดรูปเพื่อให้ได้รับคำชมเชยจากครู จะแสดงความสามารถในการวาดรูปเพื่อให้เพื่อนยอมรับ และ (2) เป้าหมายระยะไกล เป็นเป้าหมายที่ได้ตั้งขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่งโดยเฉพาะ การตั้งเป้าหมายระยะไกลนี้จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางด้านสมองพอสมควร จะไม่เกิดขึ้นในเด็กเล็ก ๆ ดังนั้น เป้าหมายระยะไกลอาจจะเป็นประโยชน์สำหรับเด็กในวันหนึ่งข้างหน้า อาจจะเป็นวัน สัปดาห์ เดือน ปี หรือหลาย ๆ ปีก็ได้

4) การตั้งความทะเยอทะยาน เป็นการตั้งความคาดหวังสูงไว้ เช่น เด็กบางคนมีความหวังว่า ต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงเก่าแก่ของประเทศไทย คือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลก็คือทำให้เด็กคนนั้นเกิดความมูมานะ มีความพยายามอย่างมากเพื่อที่จะให้ได้ศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาแห่งนั้น นั่นแสดงว่า การตั้งความหวังหรือการเกิดความทะเยอทะยานจึงเป็นแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมขึ้น แต่ถ้าบุคคลตั้งความทะเยอทะยานสูงเกินความสามารถของตนเองแล้ว จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกล้มเหลวได้ง่าย ทำให้ไม่มีแรงจูงใจหรือเกิดความท้อถอยในการทำงานนั้น ๆ หรือถ้าบุคคลตั้งความคาดหวังไว้ต่ำกว่าความสามารถของตนเอง ก็ทำให้บุคคลไม่มีแรงจูงใจพอที่จะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ต่อไป เพราะเหตุว่าตนได้ประสบความสำเร็จในงานนั้น ๆ ง่ายเกินไป อย่างไรก็ตาม การตั้งระดับความทะเยอทะยานและการตั้งเป้าหมายยังขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

(1) ความยาก งานนั้นมีความยากมาก จนกระทั่งบุคคลไม่สามารถมองเห็นหนทางที่จะทำงานสำเร็จได้

(2) ความง่าย งานนั้นมีความง่ายจนเกินไป ทำให้ไม่มีความรู้สึกอยากจะทำงาน

(3) ความมั่นใจ บุคคลขาดความมั่นใจที่จะตั้งเป้าหมายในชีวิต หรือขาดความมั่นใจที่จะตั้งความคาดหวังหรือความทะเยอทะยาน

(4) ความมุ่งหมายต่ำ ผู้เรียนตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตหรือตั้งระดับความทะเยอทะยานไว้ต่ำเกินความเป็นจริงหรือต่ำกว่าความสามารถของบุคคล

(5) คำแนะนำ บุคคลมักขาดคำชี้แนะอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการตั้งความหวังหรือการตั้งเป้าหมายในชีวิต

3. ความเข้มของแรงจูงใจ โดยปกติแล้ว ลักษณะของความเข้มของแรงจูงใจในแต่ละบุคคลย่อมจะมีความแตกต่างกัน และขึ้นอยู่กับลักษณะต่อไปนี

1) การเสริมแรง หมายถึง การส่งเสริมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้วให้มีความคงทนถาวร หรือเกิดซ้ำ ๆ การเสริมแรงมี 2 ลักษณะ คือ

(1) การเสริมแรงทางบวก หมายถึง การที่อินทรีย์ได้รับสิ่งเร้าแล้วเกิดความพอใจ เช่น การให้รางวัล การยกย่องชมเชย การใช้รางวัล เป็นต้น การเสริมแรงทางบวกนั้นอาจจะมีผลดี และผลเสียในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างมาก เช่น บุคคลที่ได้รับรางวัลจะมีความรู้สึกว่าได้ประสบความสำเร็จ แต่เด็กคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับรางวัลอาจจะเกิดความรู้สึกคับข้องใจ ฉะนั้นในเรื่องของรางวัลจึงมีข้อควรระวังดังต่อไปนี้ การให้รางวัลจะมีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อต้องการรางวัล หรือยึดติดกับรางวัล ถ้าปราศจากรางวัลแล้วจะมีผลทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนลดลงอย่างรวดเร็ว

(2) การเสริมแรงทางลบ หมายถึง การที่อินทรีย์ถูกนำสิ่งที่ไม่พอใจออกไปแล้วทำให้อินทรีย์พอใจ เช่น การลงโทษ ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกเจ็บปวด ความอับอาย เกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ ข้อสังเกตในการใช้การเสริมแรงทางลบ คือ การลงโทษจะเป็นการป้องกันมิให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นอีกต่อไป และ การลงโทษอาจจะมีผลทำให้พฤติกรรมอื่นเข้ามาแทน

2) ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมใด ๆ ได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความสนใจของบุคคลนั้นประการหนึ่ง ถ้าบุคคลไม่มีความสนใจย่อมจะทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ค่อนข้างยาก สาเหตุที่ทำให้บุคคลเกิดความสนใจ ได้แก่

(1) ความถนัดหรือพรสวรรค์ เป็นความสามารถที่อยู่ในตัวของบุคคลมาตั้งแต่กำเนิด ความสนใจลักษณะนี้ ถ้าได้รับการสนับสนุนหรือได้รับความช่วยเหลืออย่างถูกต้อง จะทำให้บุคคลสามารถทำงานหรือมีพฤติกรรมที่ดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด

(2) ความสำเร็จ เป็นความสนใจที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับความสำเร็จในสิ่งใดสิ่งหนึ่งทำให้บุคคลได้หันมาให้ความสนใจในสิ่งที่ตนได้รับ

3.5 แรงจูงใจทางวิชาการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับแรงจูงใจ จะเห็นชัดเจนว่าแรงจูงใจของผู้คนนั้นจะมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะธรรมชาติของแต่ละบุคคล ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม ตามความสนใจ และการได้รับการเสริมแรงของแต่ละบุคคล ด้วยเหตุนี้จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงแรงจูงใจของนักศึกษาใหม่ที่จะเข้ามาศึกษาในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาใหม่ของคณะมีความหลากหลายในด้านภูมิหลัง ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ความวิตกกังวล การตั้งเป้าหมาย ตลอดจนการได้รับแรงเสริมทั้งทางบวกและทางลบที่แตกต่างกันบ้างเหมือนกันบ้าง จึงจำเป็นต้องศึกษาให้เห็นถึงสภาพที่เป็นจริงให้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพของนักศึกษาใหม่ของคณะ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาถึงตัวแปรแรงจูงใจของนักศึกษาใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจที่เกี่ยวกับการเรียน และพบว่า ผลงานวิจัยของ ลีกลัท, กรีน-เดเมอร์, และ เพลลิตีเยร์ (Legault, Green-Demers, & Pelletier, 2006) เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการขาดแรงจูงใจทางวิชาการของนักเรียน ซึ่งเป็นงานวิจัยที่น่าสนใจ ทั้งนี้ผลงานวิจัยของลีกลัท และคณะ ได้ศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second-order Confirmatory Factor Analysis: Second-order CFA) เพื่อบ่งชี้ถึงการขาดแรงจูงใจของนักเรียนขณะที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน พบว่า การขาดแรงจูงใจทางวิชาการประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบอย่างชัดเจน คือ การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความสามารถ (Ability Beliefs) การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความพยายาม (Effort Beliefs) การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านการเห็นคุณค่าของงาน (Value on Task) และการขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านลักษณะของงาน (Task Characteristics) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความสามารถ (Ability Beliefs) องค์ประกอบนี้ถูกปรับโดยตรงจากงานของเพลลิตีเยร์, ไดอัน, ทักสัน และกรีน-เดเมอร์ (Pelletier, Dion, Tucson, & Green-Demers, 1999) ซึ่งเป็นการใช้แนวคิดมาจากแบนดูรา (Bandura, 1977, 1982) เรื่องความคาดหวังในความเชื่อความสามารถแห่งตนมาเป็นฐานคิด และแนวคิดของสกินเนอร์ (Skinner) และทฤษฎีของคอนเนลล์ (Connell) ที่กล่าวไว้ว่า บุคคลจะมีการตั้งความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง มีการกำหนดขอบเขตเป้าหมายที่ดีในการประยุกต์วิธีการที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ลุล่วง งานวิจัยของแบนดูรา (Bandura, 1991) พบว่าเมื่อบุคคลมีการรับรู้ความสามารถแห่งตนสูงก็จะมี ความทะเยอทะยาน และรู้สึกท้าทายในการปฏิบัติงาน แพททริก สกินเนอร์ และคอนเนล (Patrick, Skinner & Connell, 1993) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อเกิดมีความรู้สึกไม่มั่นใจในความสามารถแห่งตนก็อาจจะ เกิดความล้มเหลวของผลที่ตามมา กล่าวคือถ้ามีโอกาสได้พูดคุยกับนักเรียนโดยเฉพาะคนที่แยกตัวออกจากโรงเรียนมากที่สุดจะพบว่านักเรียนคนนั้นมีความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถทางวิชาการเพียง เล็กน้อยเท่านั้น และจากงานวิจัยของวิกฟิลด์ (Wigfield, 1988) พบว่านักเรียนที่มีศักยภาพในการรับรู้ที่ ต่ำ ก็มักจะมีความรู้สึกว่างานทางด้านวิชาการเป็นเรื่องยาก เอกเคิล, วิกฟิลด์, มิดเกรย์, เรอแมน, แมค เลอร์ และ เฟลดูฟัวร์ (Eccles, Wigfield, Midgley, Reuman, Maclver, & Feldlaufer, 1993; Skinner, Wellborn, & Connell, 1990) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการสร้างแนวคิดเป็นของ ตนเองได้นั้น สามารถจะให้ความหมายถึงปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจทางวิชาการได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ บัททิน-เพียร์สัน, แอปพอร์ท, ฮิลล์ แคทาลาโน, ฮอร์คินส์ และ นิวคอมบ์ (Battin-Pearson, Abbott, Hill, Catalano, Hawkins, & Newcomb, 2000; Cairns, Cairns, & Neckerman, 1989) ที่ กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเป็นตัวทำนายที่ทรงพลังในเรื่องการออกกลางคันของผู้เรียนได้ กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่ต่ำก็จะส่งผลให้นักเรียนผู้นั้นการออกจากโรงเรียนในกลางคันได้สูง ดังนั้นจึงพบว่าการมีความเชื่อในศักยภาพด้านความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งของตนเองต่ำจะมีส่วนใน

การส่งผลให้เกิดความไม่ผูกพันกับงานหรือกิจกรรมทางวิชาการ นั่นก็แสดงว่าความเชื่อในความสามารถแห่งตนเป็นตัวแทนในการประเมินตนเองของนักเรียนจากความสามารถในการปฏิบัติงานทางวิชาการตามความต้องการให้สำเร็จลุล่วงนั่นเอง

2. การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความพยายาม (Effort Beliefs) เป็นแนวคิดที่ปรับมาจากงานของเพลลีสเทียร์ และคณะ (Pelletier et al., 1999) ที่กล่าวไว้ว่าความเชื่อในความพยายามแสดงให้เห็นถึงความปรารถนาและความสามารถในการสร้างพลังหรือความพยายามผ่านการแสดงออกของพฤติกรรม ผู้เรียนอาจมีการรับรู้ถึงความต้องการที่จะทำให้ความประสงค์ทางวิชาการนั้นให้สำเร็จ ผู้เรียนอาจจะมีการประเมินทางบวกถึงความสามารถที่ได้ อย่างไรก็ตามผู้เรียนก็อาจจะมีความรู้สึถึงการขาดแรงจูงใจทางวิชาการ ซึ่งผู้เรียนอาจไม่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการคิดริเริ่มหรือความสามารถที่จะรักษาไว้ ซึ่งความพยายามที่เป็นความต้องการในการปฏิบัติงานทางวิชาการ และในการศึกษาถึงแรงจูงใจในโรงเรียนของ สกินเนอร์, เวลล์บอร์น และคอร์นเนล (Skinner, Wellborn, & Connell, 1990) ได้แสดงให้เห็นว่าความเชื่อในความสามารถและความพยายามของคนใดคนหนึ่งนั้นจะเกิดขึ้นก่อนผลการเรียนในโรงเรียนที่ได้รับ โดยเฉพาะเด็กจะมีความเชื่อว่าพวกเขาสามารถรวบรวมความต้องการ และความพยายามเพื่อแสดงออกผ่านการกระทำได้ นอกจากนี้เอคเคิล และคณะ (Eccles et al., 1993) และแพทริก และคณะ (Patrick et al., 1993) ได้บันทึกไว้ว่าการที่นักเรียนแยกตัวออกจากงานทางวิชาการเป็นผลมาจากการขาดความสามารถ หรือขาดความปรารถนาที่จะแสดงออกถึงความพยายามนั่นเอง

3. การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านการเห็นคุณค่าของงาน (Value on Task) การขาดแรงจูงใจทางวิชาการในด้านนี้สามารถค้นพบได้จากการให้คุณค่าเฉพาะบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ เป็นการพิจารณาการให้คุณค่าของงานที่ทำนายจากพฤติกรรม (Landy & Becker, 1987) มากไปกว่านั้นไรอัน (Ryan, 1995) ได้บันทึกไว้ว่าแรงจูงใจจะถูกยับยั้งจากการไม่ให้คุณค่าของการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งงานวิจัยของไรอัน และเดซี (Ryan and Deci, 1999, 2000) ได้กล่าวไว้ว่า การไม่ให้คุณค่าของงานเป็นส่วนหนึ่งของการให้คำนิยามของการขาดแรงจูงใจ นั่นคือนักเรียนมักจะคิดว่างานไม่ใช่ส่วนประกอบทั้งหมดของชีวิต หรือผลสัมฤทธิ์ที่ได้นั้นไม่ใช่สิ่งสำคัญ การขาดแรงจูงใจทางวิชาการก็มักจะเกิดขึ้นตามมา และเมื่อขณะที่มีการให้คุณค่าของงานจะทำให้การปฏิบัติงานนั้นสำเร็จออกมาจากความสมัครใจ และจากความตั้งใจ แต่ถ้าไม่มีการยอมรับจากภายในในการทำกิจกรรม นักเรียนจะไม่สามารถแสดงออกทางพฤติกรรมของตัวเองได้ ดังนั้นกิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสมจึงเป็นเรื่องยากที่นักเรียนจะปฏิบัติกิจกรรมนั้น การขาดแรงจูงใจทางวิชาการอาจจะเป็นไปในลักษณะของกิจกรรมภายในโรงเรียนที่นักเรียนไม่ชอบปฏิบัติหรือไม่ให้คุณค่ากับกิจกรรมนั้น กิจกรรมที่นักเรียนไม่ให้คุณค่าอาจจะเป็นตัวนำไปสู่ความเครียดเกิดการขาดแรงจูงใจทางวิชาการในที่สุด จากงานวิจัยของเมอร์ดอค (Murdock, 1999) ได้กล่าวถึงการขาดแรงจูงใจทางวิชาการว่านักเรียนชอบที่จะอธิบายถึงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่นำไปสู่ข้อมูลข่าวสารทางลบเกี่ยวกับการให้คุณค่าในโรงเรียน มากกว่าการพัฒนาในด้านปัญหาของแรงจูงใจ ดังนั้นนักวิจัยหลายท่านไม่ว่าจะเป็นบิกเกิลว์ และโซว เอคเคิล

และคณะ พินทรินซ์ และดี กรูท และท้ายที่สุดวิกฟิลด์ และเอคเคิล (Bigelow and Zhou, 2001; Eccles et al., 1993; Pintrinch and De Groot, 1990; Wigfield and Eccles, 1992, 1994) จึงได้เพิ่มความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถหรือประสิทธิภาพของความต้องการที่จะให้คุณค่าของงานซึ่งเป็นการทดสอบความเข้าใจด้านพฤติกรรมทางวิชาการเข้าไป เพื่อทำความเข้าใจกับการขาดแรงจูงใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. การขาดแรงจูงใจทางวิชาการด้านลักษณะของงาน (Task Characteristics) องค์ประกอบนี้เป็นการอธิบายถึงรูปแบบเฉพาะของงานทางวิชาการที่นำไปสู่การขาดแรงจูงใจทางวิชาการ จากการวิจัยที่เปิดเผยว่าบุคคลจะมีประสบการณ์บางรูปแบบจากความพึงพอใจหรือจากความสนใจซึ่งนำไปสู่การเกิดพฤติกรรม คุณภาพของประสบการณ์จากการปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถ และไม่กระตุ้นความสนใจของนักเรียน นักเรียนก็จะไม่ชอบเมื่อต้องปฏิบัติงานนั้น และเมื่องานที่ได้รับไม่มีความน่าสนใจ หรือไม่มีความพอที่จะกระตุ้นความสนใจ นำเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ ต้องอยู่ในกฎระเบียบ ปฏิบัติได้ยากลำบากหรือไม่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ก็จะเกิดการขาดแรงจูงใจทางวิชาการขึ้นอย่างแนบแน่น กิจกรรมเหล่านั้นก็อาจจะถูกละเลยหรือมองข้ามไป ดังนั้นภาระหน้าที่ทางวิชาการที่ไม่น่าสนใจอาจจะเป็นตัวชักนำให้เกิดความไม่ผูกพันทางวิชาการได้ (Ainley, Hidi & Berndoff, 2002; Deci, 1992; Renninger, Hidi & Krapp, 1992)

จากผลงานวิจัยข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่า มีการวิเคราะห์องค์ประกอบแยกจากกันอย่างชัดเจน และมีบริบทของแต่ละองค์ประกอบใกล้เคียงกับสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาใหม่ที่ศึกษาในครั้งนี จึงได้ใช้ผลงานวิจัยของลีกล์ และคณะ (2006) เป็นกรอบแนวคิดส่วนหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ด้วย แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากการศึกษาถึงแรงจูงใจทางวิชาการที่เป็นลักษณะเชิงลบดังที่ลีกล์ และคณะ ได้ศึกษา คือการขาดแรงจูงใจทางวิชาการนั้นจะต้องใช้ข้อความที่เป็นในลักษณะเชิงลบ ก็อาจจะก่อให้เกิดการขึ้นให้นักศึกษาซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนีกระทำการในสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ได้ ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงตัดสินใจศึกษาในแง่บวกของการเป็นบวก นั่นคือ การศึกษาถึงแรงจูงใจทางวิชาการของนักศึกษาใหม่โดยจำแนกตามองค์ประกอบของ ลีกล์ และคณะ (2006) 4 องค์ประกอบ นั่นคือ (1) แรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความสามารถ (Ability Beliefs) ซึ่งผู้วิจัยให้ความหมายว่า หมายถึง การที่นักศึกษาเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ ได้แก่ ความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการปรับวิธีการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมทางวิชาการที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ ประเมินความสามารถด้านวิชาการของตนเองว่าอยู่ในระดับดี ทำงานด้านวิชาการได้ทั้งในงานส่วนตัว และงานที่ต้องทำเป็นทีม (2) แรงจูงใจทางวิชาการด้านความเชื่อในความพยายาม (Effort Beliefs) ให้ความหมายว่า หมายถึง การที่นักศึกษามีความพยายาม และมีพลังที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ รับรู้ว่าตนเองมีความอดทนที่จะทำงานด้านวิชาการให้สำเร็จ (3) แรงจูงใจทางวิชาการด้านการเห็นคุณค่าของงาน (Value of Task) ให้ความหมายว่า หมายถึง การที่นักศึกษาให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้ มองเห็นคุณค่าของการเรียนและการร่วมกิจกรรมของคณะและมหาวิทยาลัย และ (4) แรงจูงใจทางวิชาการด้านลักษณะของงาน (Task Characteristics) ให้ความหมายว่า หมายถึง การที่นักศึกษารับรู้ว่าการทางวิชาการที่ได้รับหรือกิจกรรมที่ได้รับเป็นงานที่

น่าสนใจ ทำลายความสามารถ ถึงแม้งานหรือกิจกรรมที่ทำจะมีกฎเกณฑ์บังคับ หรือเป็นงานที่ไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถที่มี นักศึกษาก็รับรู้ว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และสามารถทำได้และจะไม่ทิ้งงานหรือหนีเรียน

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัศมี ทองเกิด (2554) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มอีสานใต้ ดำเนินการศึกษากับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มอีสานใต้ที่เรียนในปีการศึกษา 2552 จำนวน 600 คน มีตัวแปรพยากรณ์จำนวน 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาตนเอง/เหตุผลส่วนตัว ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านลักษณะของมหาวิทยาลัย ด้านความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ตัวแปรเกณฑ์คือ แรงจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มอีสานใต้ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มอีสานใต้ คือ ด้านการพัฒนาตนเอง/เหตุผลส่วนตัว ด้านลักษณะของมหาวิทยาลัย ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ตามลำดับความสัมพันธ์สูงสุดไปหาความสัมพันธ์ต่ำสุด โดยตัวแปรทั้ง 7 ด้านสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 87.7 นอกจากนั้นยังพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ด้านการประชาสัมพันธ์กับด้านความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .821 ส่วนตัวแปรเกณฑ์ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรพยากรณ์สูงสุดคือ ด้านลักษณะของมหาวิทยาลัย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .870

กนกรัตน์ สุนใจ (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางจิตสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะ โดยทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับตัวแปรโมโนมิติแห่งตนทางบวก (Positive Self-Concept) การประเมินค่าตนเองตามความเป็นจริง (Realistic Self-Appraisal) แรงจูงใจทางวิชาการ (Academic Motivation) การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) วิธีการจัดการกับการกระทำที่ไม่ยุติธรรม (Methods of Handling Unfair Treatment) การบริการชุมชน (Community Service) เจตคติต่อโรงเรียน (Positive Attitude toward School) และความมีวินัยในตนเอง (Self-Discipline) ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม 12 แห่ง จำนวน 200 คน ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรทำนายที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ แรงจูงใจทางวิชาการ การสนับสนุนทางสังคม และเจตคติต่อโรงเรียน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ มโนมิติแห่งตนทางบวก และวิธีการจัดการกับการกระทำที่ไม่ยุติธรรม เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระหว่างตัวแปรทำนายด้วยตัวเอง พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสูงสุด คือ ตัวแปรแรงจูงใจทางวิชาการกับความมีวินัย ในตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.689 แสดงว่า นักเรียนที่มีวินัยในตนเองสูงก็จะมีแรงจูงใจทาง วิชาการสูงด้วย รองลงมาคือ ตัวแปรการประเมินค่าตนเองตามความเป็นจริงกับตัวแปรมโนคติแห่งตน ทางบวก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.685 เมื่อทดสอบด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรเป็น ขั้นตอน พบว่า ตัวแปรแรงจูงใจทางวิชาการ การสนับสนุนทางสังคม และการบริการชุมชน สามารถร่วมกัน ทำนายตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) ได้ร้อยละ 16 ทั้งนี้ โมเดลการถดถอยพหุคูณมีความสอดคล้อง กับข้อมูลอยู่ในเกณฑ์ดี

ภารดี อนันต์นาวี (2554) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาการ บริหารการศึกษา ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดำเนินการศึกษาจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ในสังกัดศูนย์นวัตกรรมการ บริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 225 คน โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อ การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อประกอบด้วย ด้านภาพลักษณ์ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอุปกรณ์การ เรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ ด้านหลักสูตร และด้านการ บริหารจัดการ ส่งผลทางตรงต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยปัจจัยด้าน อุปกรณ์การเรียนการสอนส่งผลทางอ้อมผ่านภาพลักษณ์ต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ ปัจจัยด้าน อาจารย์ผู้สอนส่งผลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านหลักสูตรต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ โดยสามารถ พยากรณ์การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาการบริหารการศึกษาได้ร้อยละ 58 ทั้งนี้ การวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาการบริหารการศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์

พิสมัย เพียรเจริญ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะของนักศึกษาและเหตุผลที่เข้าศึกษาใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยดำเนินการศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษา ต่อในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 511 คน ทั้งที่ผ่านการ คัดเลือกในระบบกลาง ระบบตรง และระบบพิเศษ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผลการศึกษาแสดง ให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.25) และปัจจัยที่มีผลน้อยที่สุดคือ ปัจจัยด้านครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.09) เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อ การเลือกเข้าศึกษาต่อโดยภาพรวม พบว่า เพศ ภูมิฐานะของนักเรียน ประเภทการสอบเข้า และคณะที่ ศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จรรณ คำทิพย์ (2553) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรสาขาวิชา การพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ซึ่งความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรสาขาวิชาการ พัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ประกอบด้วย ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการ

ประชาสัมพันธ์ และด้านค่านิยมของนักศึกษา โดยเปรียบเทียบกับลักษณะพื้นฐานของนักศึกษาสาขาวิชา การพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ดำเนิน การศึกษากับนักศึกษาลัทธิสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 99 คน ซึ่งมากกว่าการคำนวณขนาดตัวอย่างตามสูตรการคำนวณของ Taro Yamane ที่ได้กลุ่ม ตัวอย่าง 94.07 คน ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีความคาดหวังแตกต่างกันในด้าน อาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการประชาสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำเร็จ วงศ์พลาย (2553) ได้ศึกษาปัจจัยแรงจูงใจในการเรียน ของนักศึกษาสถาบันพลศึกษา วิทยา เขตชุมพร ดำเนินการศึกษาปัจจัยแรงจูงใจ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยเปรียบเทียบกับตัวแปรอิสระด้านเพศ และคณะที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร ชั้นปีที่ 2 – 5 ที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 108 คน ผล การศึกษาพบว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร อยู่ในระดับมาก ทุกปัจจัย โดยปัจจัยแรงจูงใจด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) รองลงมา ปัจจัยแรงจูงใจด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และ ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจกับสถานะทางเพศพบว่า ไม่มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อเปรียบเทียบกับคณะที่ศึกษาพบว่า มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกปัจจัยแรงจูงใจ

ชัคตตรัย รัชสวัสดิ์ และคณะ (2553) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพนักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2552 เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาใหม่ ปีการศึกษา 2552 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 4,932 คน ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลในการเลือกเรียน ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมามากที่สุดคือ โปรแกรมวิชาตรงกับความต้องการ รองลงมาคือใกล้บ้าน และค่าใช้จ่ายไม่แพง ส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองนอกเหนือจากหลักสูตรการ เรียน คิดเป็นร้อยละ 84.81 โดยต้องการพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศมากที่สุด ร้อยละ 39.46 รองลงมาคือด้านคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 40.30

ปริญญ์ สายธนู (2552) ได้ทำการศึกษามูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา โดยเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจซึ่งประกอบด้วย ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านหลักสูตร ด้านบุคคล ที่เกี่ยวข้อง ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา และด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เก็บ รวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา อุดรธานีในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 357 คน ผลการศึกษาพบว่า มูลเหตุจูงใจในการเข้า ศึกษาต่อสายอาชีพทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านภาพลักษณ์

สถาบัน ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านหลักสูตร ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีมูลเหตุจูงใจเข้าศึกษาต่อสายอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านหลักสูตร และด้านภาพลักษณ์สถาบัน ส่วนนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันมีมูลเหตุจูงใจเข้าศึกษาต่อสายอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน สำหรับนักเรียนที่มีรายได้ของผู้ปกครองต่างกันมีมูลเหตุจูงใจเข้าศึกษาต่อสายอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา และด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง

นวลจันทร์ สมบัติมานะผล (2552) ได้ศึกษาการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน การศึกษานี้เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดทางการตลาดมาผสมผสานกับแนวคิดการตัดสินใจตามแนวคิดของไซมอน (Simon) โดยแนวคิดทางการตลาดประกอบด้วย (1) ด้านผลิตภัณฑ์ (product) เกี่ยวข้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการและการบริหาร กิจกรรมนักศึกษา การบริการที่ดีกับผู้มาติดต่อ และชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย (2) ด้านราคา (price) เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียน ส่วนลด ระยะเวลาการให้เครดิต ค่าใช้จ่ายในการเช่าหอพักนักศึกษา ค่าใช้จ่ายในการอุปโภค-บริโภค (3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (place) เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศ ทำเลสถานที่ที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ความสะดวกและปลอดภัย การบริการหอพัก การบริการเปิดศูนย์รับสมัครย่อย และ (4) ด้านส่งเสริมการตลาด (promotion) เกี่ยวข้องกับการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การแนะนำ และเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ส่วนแนวคิดการตัดสินใจประกอบด้วย การค้นหาทางเลือก (intelligence activity) การประเมินทางเลือก (design activity) และการเลือกทางเลือก (choice activity) เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยคริสเตียน ปีการศึกษา 2552 จำนวน 272 คน ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การตลาดด้านผลิตภัณฑ์มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาด โดยด้านผลิตภัณฑ์ และด้านส่งเสริมการตลาด ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียนโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียนได้ร้อยละ 46.20

ซูชีพ อ่อนโคกสูง และอนุสรณ์ อรรถศิริ (2549) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพลังความสามารถแห่งตน เป้าหมาย และความเป็นไปได้ที่จะกระทำกับแรงจูงใจในการเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรการศึกษาด้านจิต ปีการศึกษา 2548 จำนวน 369 คน ซึ่งพลังความสามารถแห่งตน (Self-efficacy) หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าตนมีความสามารถที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสำเร็จก่อนที่จะทำสิ่งนั้น เป้าหมาย (Goal) หมายถึง สิ่งที่คุณต้องการแล้วทำพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้สิ่งนั้น ความเป็นไปได้ที่จะกระทำ (Action possibilities) หมายถึง โอกาสที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จ แรงจูงใจในการเรียน (Learning motivation) หมายถึง พลังที่ทำให้นักเรียนทำพฤติกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนอย่าง

เข้มแข็งและกระตือรือร้น โดยเปรียบเทียบความแตกต่างกับคณะวิชาที่สังกัด คณะแผนกเฉลี่ยสะสม และเพศ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีคณะวิชาที่สังกัดแตกต่างกันมีเป้าหมายในการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาที่มีคณะแผนกเฉลี่ยสะสมแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อเป้าหมายในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ เป้าหมายในการเรียนและความเป็นไปได้ที่จะกระทำสามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนร่วมกันได้ร้อยละ 43.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศุภรินทร์ เที่ยงเฮี้ย (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการศึกษา ของนักศึกษา วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในศึกษานี้กำหนดให้แรงจูงใจในการศึกษาเป็นตัวแปรเกณฑ์ มีตัวแปรพยากรณ์ประกอบด้วย เป้าหมายในอนาคต ความต้องการพัฒนาตนเอง ชื่อเสียงของสถาบัน บุคลิกภาพของครูพลศึกษา วิธีการสอนของครู การเสริมแรงในการศึกษา ความสำเร็จในการศึกษา ความมุ่งมั่นในการศึกษา และความนิยมในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจาก นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เรียนในปีการศึกษา 2547 สาขาพลศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงและปริญญาตรี จำนวน 368 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ ด้านเป้าหมายในอนาคต ด้านการเสริมแรงในการศึกษา ด้านบุคลิกภาพของครูพลศึกษา ด้านความมุ่งมั่นในการศึกษา และด้านความต้องการพัฒนาตนเอง สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 63.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประภา เหล่าสมบูรณ์ (2547) ได้ทำการศึกษาสถานภาพนักศึกษาใหม่และมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2547 เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาใหม่ที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2547 ในระดับอนุปริญญา และปริญญาตรี จำนวน 515 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เป็นมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ การเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม การมีโปรแกรมวิชาที่นักศึกษาสนใจและต้องการศึกษา บิดา-มารดาสนับสนุนให้เข้าศึกษา ญาติพี่น้องสนับสนุนให้เข้าศึกษา ใกล้บ้าน/สะดวกในการเดินทาง เสียค่าใช้จ่ายในการเรียนน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยมีคุณภาพ มีโอกาสที่จะสำเร็จการศึกษาตามเวลาที่กำหนดได้สูง ต้องการยกระดับวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น มหาวิทยาลัยมีความร่มรื่นสวยงาม อยากเก่งเหมือนรุ่นพี่ที่แนะนำ ความรู้ความสามารถเมื่อสำเร็จการศึกษาไม่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น นอกจากนี้ ยังพบว่าคณะแผนกเฉลี่ยสะสมในระดับการศึกษาชั้นสูงสุดมีความสัมพันธ์ทางลบกับมูลเหตุจูงใจด้านการชักชวนของรุ่นพี่จากสถาบันการศึกษาเดิมที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย การสอบเข้ามหาวิทยาลัยอื่นไม่ได้ และความต้องการเรียนใกล้บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับมูลเหตุจูงใจด้านการสนับสนุนจากบิดา-มารดา การสนับสนุนจากญาติพี่น้อง การเลือกตามเพื่อน และการแนะนำของอาจารย์

ฉวีวรรณ หลิมวัฒนา (2546) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาและสภาพที่เป็นจริงตาม การรับรู้ของนักศึกษาต่อการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะโบราณคดี พ.ศ. 2546 เก็บรวบรวม ข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะโบราณคดี ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2546 จำนวน 224 คน โดยทำการศึกษาใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้าน คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านสถานที่และอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ และด้านกิจการ นักศึกษา โดยความคาดหวัง หมายถึง ความปรารถนา ความมุ่งหวัง หรือการคาดว่าจะได้รับหรือเกิดขึ้น ส่วนสภาพที่เป็นจริงตามการรับรู้ของนักศึกษา หมายถึง สิ่งที่นักศึกษาประสบ รับทราบ หรือสิ่งที่เกิดขึ้น เมื่อเข้ามาศึกษาในคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของนักศึกษา ทุกสาขาวิชาเอกและเมื่อจำแนกเป็นแต่ละสาขาวิชาเอกมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด 5 ด้าน ยกเว้น นักศึกษาสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษที่มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการพิจารณาสภาพที่เป็น จริงตามการรับรู้ของนักศึกษา พบว่า ด้านคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน และด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาเอกมานุษยวิทยาที่สภาพที่เป็นจริงตามการรับรู้ของนักศึกษาในด้านคุณสมบัติ ของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้น ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานที่และ อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ และด้านกิจการนักศึกษายู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชาเอก โบราณคดีที่สภาพที่เป็นจริงตามการรับรู้ของนักศึกษาในด้านกิจการนักศึกษายู่ในระดับมาก

Vallerand and Bissonnette (1992) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก และการขาดแรงจูงใจ ต่อการทำนายพฤติกรรมผลการเรียนในอนาคต การวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,042 คน (เพศชายจำนวน 388 คน และเพศหญิงจำนวน 674 คน) จาก นักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนต้น วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อประเมินเกี่ยวกับ ความสมบูรณ์ของแรงจูงใจภายใน รูปแบบทั้งสี่จากแรงจูงใจภายนอก (กล่าวคือ การควบคุมจาก ภายนอก การควบคุมจากภายใน การควบคุมเทียบเคียง และการควบคุมบูรณาการ) และการขาด แรงจูงใจ ที่ส่งผลต่อกิจกรรมทางวิชาการ โดยดูจากการหยุดเรียนกลางคันเมื่อจบภาคเรียนต้น ผลจาก การวิจัย พบว่านักศึกษารายงานตัวเองจากเริ่มภาคเรียนว่าแรงจูงใจภายใน การควบคุมเทียบเคียง และ การควบคุมบูรณาการที่มากขึ้น และการขาดแรงจูงใจเพียงเล็กน้อย ก็เพียงพอที่จะส่งผลให้นักศึกษาเกิด ความคิดที่อยากจะหยุดเรียนกลางคันในภาคเรียนนั้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะปรากฏกับนักศึกษาเพศ หญิงมากกว่าเพศชาย

Vallerand, Fortier and Guay (1997) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดตนเอง และการตัดสินใจใน เป้าหมายของชีวิตจากโมเดลแรงจูงใจที่หยุดเรียนกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การวิจัย ในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4,573 คน (เพศชายจำนวน 2,280 คน และเพศหญิงจำนวน 2,245 คน) จาก นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (เกรด 9 และเกรด 10) ที่อาศัยอยู่ในประเทศฝรั่งเศส และแคนาดา กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัยมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 14.97 ปี จุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อทดสอบโมเดลแรงจูงใจ ที่มีผลในการหยุดเรียนกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจากโมเดลเป็นการแสดงถึง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีผลกระทบต่อนักเรียน ใน

การให้ความสำคัญกับนักเรียนในด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการรับรู้ความเป็นอิสระ ซึ่งจากการศึกษา พบว่า การที่นักเรียนรับรู้ว่าคุณภาพของตนเองได้รับการสนับสนุนความเป็นอิสระทางด้านสังคมน้อย นักเรียนจะเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง และรับรู้ความเป็นอิสระในทางบวกน้อยมาก การที่นักเรียนมีการรับรู้ทางบวกเพียงเล็กน้อย นั้นเป็นการบ่งชี้ถึงว่านักเรียนมีแรงจูงใจในการกำหนดตนเองในโรงเรียนระดับต่ำ และแรงจูงใจในการกำหนดตนเองที่ว่าจะนำนักเรียนไปสู่การหยุดเรียนกลางคันในที่สุด

Hardre and Reeve (2003) ศึกษาโมเดลแรงจูงใจเกี่ยวกับความสนใจที่จะออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตชนบท การวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 483 คน (เพศชายจำนวน 234 คน และเพศหญิงจำนวน 249 คน) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่อยู่ในเขตชนบท เป็นนักเรียนเกรด 9 จำนวน 116 คน เกรด 10 จำนวน 138 คน เกรด 11 จำนวน 115 คน และเกรด 12 จำนวน 112 คน ซึ่งจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 483 คนนั้น พบว่ามีตัวแทนเพียง 91% และที่เหลือข้อมูลสูญหายไป 9% การวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-determination theory) วัตถุประสงค์เพื่อทดสอบโมเดลแรงจูงใจในการอธิบายเงื่อนไขภายใต้ความสนใจที่จะหยุดเรียนกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่อยู่ในเขตชนบท ซึ่งโมเดลอธิบายโดยตัวแปรของแรงจูงใจภายใต้ความสนใจที่จะหยุดเรียนกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แรงจูงใจของนักเรียนสามารถสนับสนุนได้จากการสนับสนุนความเป็นอิสระในชั้นเรียนจากครู หรือผลทางลบจากการควบคุมของครู ในการวิจัยใช้โปรแกรม LISREL ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่อยู่ในเขตชนบท แสดงถึงข้อกำหนดจากการสนับสนุนความเป็นอิสระเกี่ยวกับการทำนายแรงจูงใจจากการกำหนดตนเองในชั้นเรียนของนักเรียน และการรับรู้ความสามารถ ซึ่งผลของการวิจัย พบว่า การที่ครูไม่สนับสนุนความเป็นอิสระแก่นักเรียน วิถีชีวิตของแรงจูงใจจากการกำหนดตนเองของนักเรียน ผลการเรียนระดับต่ำ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับต่ำ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่อยู่ในเขตชนบทมีความคิดที่จะหยุดเรียนกลางคัน

Lerdpornkulrat, Koul and Sujivorakul (2012) ศึกษาอิทธิพลของความเชื่อในความสามารถ และการกำหนดแรงจูงใจในพลังความสามารถแห่งตนของนักเรียนมัธยมศึกษาสายวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนในสาขาวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2553 จำนวน 2,638 คน จาก 5 โรงเรียนที่แตกต่างกัน แบ่งเป็น โรงเรียนชานเมืองจำนวน 3 แห่ง และโรงเรียนในเมืองจำนวน 2 แห่ง ในเขตภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการศึกษาข้อมูลทางประชากรศาสตร์ประกอบด้วย เพศ คณะแผนกเฉลี่ยสะสม คณะแผนกเฉลี่ยวิชาชีววิทยา คณะแผนกเฉลี่ยสะสมวิชาฟิสิกส์ ส่วนตัวแปรอิทธิพลประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายในการควบคุม (Mastery goal orientation) การกำหนดเป้าหมายของประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (Performance approach goal orientation) การกำหนดเป้าหมายการหลีกเลี่ยงประสิทธิภาพ (Performance avoidance goal orientation) ความสามารถในการเรียนรู้ (Ability to learn is innate) ภาพพจน์ทางเพศ (Gender stereotypes) ผลการศึกษาพบว่า เพศชายสนับสนุนความเชื่อที่มีอยู่จริง (Entity beliefs) อย่างมีนัยสำคัญมากกว่าเพศหญิง ขณะที่เพศหญิงสนับสนุนภาพพจน์ทางเพศ

มากกว่าเพศชาย นอกจากนั้น ความเชื่อที่มีอยู่จริงยังมีนัยสำคัญทางบวกต่อการกำหนดเป้าหมายการหลีกเลี่ยงหนี้ประสิทธิภาพ ส่วนการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณค้นพบอิทธิพลทางลบต่อการกำหนดเป้าหมายการหลีกเลี่ยงหนี้ประสิทธิภาพ แต่มีอิทธิพลทางบวกต่อการกำหนดเป้าหมายในการควบคุมของพลังความสามารถแห่งตนทั้งหญิงและชายในการเรียนฟิสิกส์และชีววิทยาทั้งแรงบันดาลใจทางอาชีพ เพศชายดูมีภาพพจน์ทางเพศดีกว่าในการเรียนวิชาฟิสิกส์ รวมทั้งมีผลต่อพลังความสามารถแห่งตน แต่มีอิทธิพลทางลบต่อพลังความสามารถแห่งตนของเพศหญิง เพศหญิงมีภาพพจน์ทางเพศที่ดีกว่าในการเรียนวิชาชีววิทยา แต่ไม่มีผลต่อพลังความสามารถแห่งตนทั้งเพศชายและหญิง

ด้วยสิ่งที่ได้ศึกษาและกล่าวมาทั้งหมด จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาสถานภาพนักศึกษาใหม่ของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร ทั้งนี้ตัวแปรที่ศึกษาที่ประกอบด้วยตัวแปรตาม ได้แก่ 1) มูลเหตุจูงใจในการเลือกสถาบัน 2) แรงจูงใจทางวิชาการ และ 3) ความคาดหวังต่อการเรียน และตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล และ 2) ความต้องการพัฒนาตนเอง และตลอดจนศึกษาถึงข้อมูลของผู้ปกครองของนักศึกษาใหม่ และ สาเหตุการเลือกและแหล่งข่าวที่ทราบเกี่ยวกับคณะ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในแง่ของความเข้าใจในการตัดสินใจ ความคาดหวังต่อการเรียนการสอน และแรงจูงใจที่มีในด้านวิชาการของนักศึกษาใหม่ให้กับผู้บริหารระดับคณะวิชา และระดับมหาวิทยาลัย เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการวางแผนและปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษาของคณะวิชา ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา